

****CONCEPT d.d. 9 september 2021****

Aan: Veiligheidsberaad 13 september 2021

Van: ministerie J&V en ministerie VWS

Inzet coronatoegangsbewijzen en afspraken over handhaving

Inleiding

Het kabinet wil toewerken naar een stapsgewijze versoepeling van de corona maatregelen. Voor het openstellen van locaties en toegang tot evenementen is het voorstel om de 1,5 maatregel los te laten. Het loslaten van de veilige afstandsnorm kan alleen worden gerealiseerd met een algemene maatregel van bestuur (AMvB). De voorwaarden waaronder het loslaten van de veilige afstandsnorm kan worden gerealiseerd, als ook de overige maatregelen, zal de ministeriële regeling op moeten worden aangepast.

Om deze besluitvorming zo zorgvuldig mogelijk te kunnen doen, zijn de laatste epidemiologische ontwikkelingen en de actualiteit van de prognoses van groot belang. Inmiddels hebben we een hoge vaccinatiegraad opgebouwd, die nog steeds stijgende is.

Niettemin is er toch ook nog een aanzienlijke groep van naar schatting 1,8 miljoen mensen die geen immuniteit heeft opgebouwd. Als deze groep mensen in korte tijd wordt blootgesteld aan het virus, kan het aantal ziekenhuisopnames dat dit tot gevolg heeft – ondanks de inmiddels opgebouwde immuniteit - toch nog tot een forse belasting van de zorg leiden.

Daarom is het OMT om een advies gevraagd onder welke voorwaarden de 1,5 meter kan worden losgelaten. Naar aanleiding van dit OMT-advies (op 13 september) kan de AMvB worden voorgehangen bij beide Kamers en kan de Raad van State daarna op basis van dit meest actuele beeld haar advies uitbrengen. In het proces leidt dit er toe dat de AMvB én de ministeriële regeling niet eerder dan vrijdag 24 september kunnen worden gepubliceerd, zodat de maatregelen op zaterdag 25 september in zullen gaan. Zoals u weet zal de Kamer op 14 september worden ingelicht over de te nemen maatregelen.

Het is tevens noodzakelijk te borgen dat voldoende testcapaciteit beschikbaar is. Daarom is de Stichting Open Nederland gevraagd een open house procedure te starten. De overheid is wettelijk verplicht om voldoende testcapaciteit aan te bieden ten behoeve van de (eventuele) coronatoegangsbewijzen, wat maakt dat deze stap nu nodig is.

Inzet coronatoegangsbewijzen

Het kabinet overweegt om vanaf 25 september te gaan werken met een brede inzet van Corona Toegangsbewijzen (CTB). Die inzet is onder meer voorzien bij:

- bij openstelling van de horeca;
- bij het toestaan van evenementen (waaronder festivals);
- bij de reguliere exploitatie van locaties die vallen onder het evenementenbegrip;
- bij sport (publiek bij professionele sportwedstrijden en topcompetities);
- bij cultuursector (de vertoning van kunst-en cultuur, zoals filmvertoningen).

De inzet van coronatoegangsbewijzen kan in settings/sectoren waar de kans op verspreiding van het virus groter is, zorgen voor een dempend effect. Onderstaande gaat in op de uitvoerbaarheid, naleving en handhaving hiervan. Graag gaan we daarover ook het gesprek aan in het Veiligheidsberaad.

Naleving

Voor de handhaving blijven de 'landelijke afspraken handhaving Corona maatregelen' (22 april) onverminderd van kracht. Deze afspraken werken de verschillende rollen en verantwoordelijkheden nader uit. In dat kader breng ik bij u graag de drieslag onder de aandacht die noodzakelijk is om tot goede naleving van de regels te komen.

****CONCEPT d.d. 9 september 2021****

Ten eerste is het van groot belang dat de ondernemers er zelf alles aan doen om ervoor te zorgen dat de gestelde maatregelen ook worden nageleefd door bezoekers. Hierbij moet onder andere worden gedacht aan het grondig controleren van bezoekers bij de ingang. Ondernemers worden geacht te toetsen of bezoekers een geldig CTB hebben, dat correspondeert met hun legitimatie. Het is vervolgens aan gemeenten om bij herhaaldelijke niet-naleving van deze controleplicht door de ondernemer tot daadwerkelijk ingrijpen (bestuurlijke boete, evt sluiting) over te gaan en dat dit ook zichtbaar is waardoor er ook duidelijk een voorbeeld wordt gesteld. Tot slot kan in geval van excessen een beroep worden gedaan op de politie.

Maatregelen die vervallen

De handhavingscapaciteit is beperkt en er is veel inzet gemoeid met de huidige coronamaatregelen. Daar staat tegenover dat een flink aantal maatregelen komt te vervallen, waardoor mogelijk enige ruimte ontstaat bij handhavers om zich in te zetten voor toezicht en handhaving op het coronatoegangsbewijs. Het gaat om de onderstaande maatregelen:

- Vervallen verbod van het niet in acht nemen van de veilige afstandsnorm (1,5 meter) t.a.v. dichtstbijzijnde persoon.
- Hiermee vervallen ook alle uitzonderingen op de veilige afstandsnorm voor specifieke doelgroepen, activiteiten en locaties zoals tijdens sport-en cultuurbeoefening, voor personen tot en met 12 jaar, in het VO, het OV en op aangewezen locaties zoals een station, halteplaats, of een andere bij het openbaar vervoer of ander bedrijfsmatig personenvervoer behorende voorzieningen en luchthavens;
- Vervallen van de veilige afstandsnorm op een onderwijsinstelling van het MBO, HBO en WO
- Vervallen van de verplichting tot placeren.
- De mondkapjesplicht komt te vervallen (incl. alle uitzonderingen).
- De volgende algemene voorwaarden voor openstelling van locaties komen te vervallen. Hieronder valt de verplichting tot:
 - de implementatie van 1,5m op locatie;
 - het scheiden van stromen van publiek (incl. sanitaire voorzieningen);
 - de registratieplicht en gezondheidscheck voor plekken waar geen gebruik gemaakt wordt van CTB.
- De bezoekersnormen voor locaties en evenementen komen te vervallen. Hieronder vallen de normen:
 - In geplaatste setting
 - Zonder toegangsbewijzen een placheringsplicht met een bezoekersnorm van 100% van de 1,5m-capaciteit.
 - Met toegangsbewijzen een placheringsplicht met een bezoekersnorm van 2/3 van de reguliere capaciteit in geplaatste setting (daarbij geldt een vrijstelling van de veilige afstandsnorm).
 - In doorstroomsetting (incl. doorstroom en ongeplaatste evenementen)
 - Max. 1 bezoeker per 5 m² op 1,5 meter afstand.

Door het wegvallen van deze maatregelen en een meer eenduidige plicht in te voeren voor de sectoren horeca, evenementen en cultuur, wordt het beleid eenvoudiger uitvoerbaar voor de handhavers. De keuzevrijheid voor ondernemers is er vanaf; het coronatoegangsbewijs en de ID controle worden verplicht vanaf 1 bezoeker voor de drie sectoren.

Eerder genomen maatregelen om handhavingscapaciteit te ondersteunen

Om toezicht- en handhavingsorganisaties te ondersteunen heeft het Kabinet reeds €60 miljoen euro voor tijdelijke coronabananen beschikbaar gesteld aan gemeenten. Hiermee kunnen ongeveer 3.800 voltijds fte extra tijdelijke coronabananen in het toezicht en de handhaving gecreëerd worden. Bij de inschatting van de vraag is uitgegaan van de vuistregel van 1 ondersteuner op de 5.000 inwoners, naar analogie van de norm voor wijkagenten. Zowel het Veiligheidsberaad als de VNG hebben aangegeven dat dit aantal ondersteuners een reële inschatting is van de behoefte aan extra toezichthouders. De middelen zijn middels een specifieke uitkering (SPUK) uitgekeerd aan gemeenten die tijdelijke krachten inhuren om het toezicht en de handhaving te ondersteunen.

****CONCEPT d.d. 9 september 2021****

Deze uitkering geldt tot eind september 2021. Wij overwegen om deze steun ook voor de komende drie maanden in te zetten voor een extra bedrag van 20 miljoen euro mits deze met prioriteit voor het coronatoegangsbewijs kunnen worden ingezet.

In juli 2020 heeft bureau AEF de financiële gevolgen van corona voor gemeenten berekend. Het kabinet stelde als gevolg daarvan € 50 miljoen voor 2020 beschikbaar om gemeenten te compenseren voor de extra toezicht- en handhavingskosten als gevolg van onder andere de extra inzet van boa's, extra verkeersmaatregelen en andere aanpassingen in de openbare ruimte. Dit bedrag werd toegevoegd aan de algemene uitkering.

Voor het eerste halfjaar van 2021 is een bedrag van 30-35 miljoen berekend door bureau AEF. Hiervan zijn nog geen gelden overgemaakt naar de gemeenten.

Prioritering naleving, toezicht en handhaving

De eerder opgestelde afspraken en taakverdeling zoals neergelegd in het handhavingskader (zie bijlage) blijven onverminderd van kracht. De burgemeester is bevoegd gezag en verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving op lokaal niveau.

Het verzoek aan gemeenten en het Veiligheidsberaad om de handhavingscapaciteit per 25 september a.s. te prioriteren voor het toezicht en de handhaving op de controle van het ID en het coronatoegangsbewijs.

Daarbij gaat het in eerste instantie om zichtbare aanwezigheid, toezicht en een voorlichtende rol over de nieuwe maatregelen richting ondernemers en organisatoren in de horeca, cultuur en evenementensector. De verwachting is dat met name de horeca hierop gewezen moet worden en dat deze maatregel een omschakeling betekent voor veel (kleine) horeca gelegenheden.

Naast de hierboven genoemde middelen is er vanuit VWS en JenV bereidheid om gemeenten hierbij extra te ondersteunen door een financiële bijdrage voor de inzet van support teams; d.w.z. city hosts die voorlichting en advies geven aan (horeca) ondernemers en die kunnen schakelen met backoffice medewerkers vanuit SON/VWS om praktische problemen op te lossen. Wij denken bijvoorbeeld aan de vergoeding van een aantal medewerkers per veiligheidsregio voor een periode van drie maanden die zichtbaar in horecagebieden aanwezig zijn, zoals ook is overeengekomen bij de handhaving op de quarantaineplicht. Tevens werkt VWS aan het ondersteunen van ondernemers en controleurs, o.a. door de ontwikkeling van een toolkit, supportdesk en campagnes gericht op het gedrag van controleurs en het publiek.

Bespreekpunten in het Veiligheidsberaad:

De ministers van J&V en VWS verzoeken het Veiligheidsberaad om:

1. De beschikbare handhavingscapaciteit per 25 september te (her)prioriteren voor de controle op de horeca, cultuur en evenementensector, waarbij horeca de meeste aandacht verdient en hierbij een coulance periode van 2 weken in acht te nemen.
2. Het volgende voorstel te bespreken: verlenging van het steunpakket voor de continuering van de tijdelijke extra coronabanden voor de periode van 3 maanden tot eind 2021. Extra bedrag: 20 miljoen euro via een specifieke uitkering, nader uit te werken tussen J&V en de VNG.
3. PM: Onderzoek AEF kwartaal 3 en 4 kosten corona toezeggen. Nagaan wie dat betaalt.
4. Aanvullend daarop: inzet van de hierboven geschetste extra support teams ('city hosts'), ter ondersteuning van de handhavingsteams. De taak van zo'n support team is inzet op naleving, voorlichting en ondersteuning aan met name de horeca door 10 personen per veiligheidsregio beschikbaar te stellen voor de duur van drie maanden. Extra bedrag: 4 mln euro, te verdelen over de 25 veiligheidsregio gemeenten.

Ambtelijk zijn J&V, VNG en VWS het eens over bovengenoemde tekst. Deze is vanmiddag afgestemd. **Voorstel:** Bovengenoemde voorstellen bespreken tussen DG VWS, DG J&V en DG Financiën. Pas na akkoord verzenden aan het VB.